

Editörden

Nilgün Abisel'in Sunuşu

sinecine'nin öncelikli çıkış amacı, sinema ve film incelemeleri alanındaki temel teorik yaklaşımları ve onları çevreleyen tartışmaları kapsayarak bu alanla ilgilenenlere yararlı bir kaynak olmak. Bu nedenle *sinecine*, tüm sinemaseverlere seslenmeye ve onların seslerini duyurmaya önem vermekle birlikte, popüler örneklerinden farklı olarak problem odaklı kavramsal tartışmalara ağırlık vermeyi hedefliyor, kendi araştırmalarını benzer ilgi ve donanıma sahip olanlarla paylaşmak isteyenlere bir iletişim ortamı sunmayı umuyor. *sinecine*'de telif yazılara, çevirilere ve film çözümlmelerine ağırlık verilmekle birlikte, gerektiğinde derinlemesine söyleşiler, konferans sunumları gibi farklı nitelikte metinlerin de yer alması planlanıyor.

Sinemanın Türkiye'de akademik dünyaya konu başlığı olarak taşınması çok da yeni bir olgu değil, üniversitelerdeki ders programlarına girişinin 1960'ların ortalarına uzanan bir geçmişi var. Bununla birlikte sinemanın bir "genel kültür" konusu olmaktan çıkıp sosyal bilimler çerçevesi içinde değerli bir araştırma ve inceleme alanı olarak kabul edilişi biraz zaman aldı denebilir. İletişim fakültelerinin çatısı altında, doğrudan sinema alanına odaklanan çalışmalar yapılmasını sağlayan akademik örgütlenme imkânı 1990'lardan başlayarak bu yöndeki gelişmelerin yolunu açtı ve alan büyük ölçüde özerkleşti. Kısa bir süre içinde pek çok yüksek lisans ve doktora tezi hazırlandı, yerel ve uluslararası seminerler, konferanslar düzenlendi. Fakülte dergi ve yıllıklarında çeşitli çalışmalar yayımlanırken sinema kitaplarının da sayısı arttı. *sinecine*, işte bu ortamda, eksikliği duyulan bağımsız hakemli bir dergi gereksinimini karşılamak üzere bir grup sinema akademisyeninin ortak çabasıyla karşınıza geliyor.

Üniversite öğretiminden, soru sormanın, araştırmanın, sorgulamanın, dünyayı anlayıp açıklamanın farklı yollarını gösterip geliştirmesinin beklenmediği bir dönemde, sinema eğitim ve öğretiminde ağırlık, iş hayatının varsayılan gereksinimleri öne sürülerek kavramsal yaklaşımlardan çok uygulamaya kaydı. Hâlbuki profesyonel dünyanın gereksindiği uzman-teknisyen kadroların yetiştirilmesi üniversitelerin birincil görevi olmamalı. En az uygulama ve deneyim kadar, geniş bir çerçeveden dünyaya bakabilmek, onu kavrayabilme konusunda sorumluluk duymak, bunu başarabilecek bilgilerle donanmak, tartışmayı ve müdahale edebilmeyi öğrenmek gerekiyor. Sinema ya da televizyonda çalışmak için, fen bilimleri, tıp ya da hukuk eğitimlerinden farklı olarak muhakkak ilgili bir diploma gerekmediğinden bu alandaki üniversite eğitim, öncelikle sinemanın “ne olduğu”, neler yapabildiği, neleri nasıl ve niçin yaptığı gibi soruların farklı yanıtlarının ve bu konudaki düşüncelerin gelişmesine imkân verebilmeli. Böyle bir yaklaşımla yürütülecek eğitim ve öğretim, aynı yaklaşımla derlenen bir literatürün yardımıyla sürdürülebilir. *sinecine*, bu anlamda da sorumluluk yüklenmeye hazır.

Yazarları yalnızca akademik dünyayla sınırlı olmayan ve sinemaya ilişkin çeşitli konuları ele alan, kuramsal ya da değil, geniş bir sinema literatürü var. Bunlara biyografiler, otobiyografiler, anılar da katılabilir. Kitapların dışında, sinema tartışmalarını içeren dergilerin tarihi de neredeyse aracın tarihi kadar eski ve katkıları en az kitaplar kadar önemli. Düşünenlerle sanatçıların, sinema ve filmler hakkındaki tartışmaları, yirmili yıllarda başlayıp siyasi düşüncelerin perspektifleriyle eklemlenerek yetmişlerin sonlarına dek pek çok başka alanı etkileyecek denli renkli bir ortam yaratmıştı. Türkiye’de de küçük ölçekli bile olsa benzer bir deneyimin yaşandığını, 1960’lardan itibaren sinemaya magazin haberciliğinden farklı biçimde yaklaşan dergilerin yayımlandığını görüyoruz. Bu dergilerde ve onların etrafında, dünyadaki ve Türkiye’deki siyasal gelişmelerin devrim kazandırdığı ciddi tartışmalar yapıldı, teorik metinlerin parçalarından çevirilere, sinemanın doğası ve işlevi konusunun ağırlık taşıdığı yazılara yer verildi. Seksen sonrasında kısıtlı çabalar görüyoruz. Önceki dönemin niyet ve dertleriyle çıkarılan az sayıdaki dergi, yine “az sayı”da yayımlanabildi. Halbuki, günün getirdiği yeni sorularla genişleyen ve “çoğalan” bir sinema düşünsel alanının kendini ortaya koyabileceği yerlerin başında dergiler geliyor.

Bugün neye sinema diyeceğiz? Manyetik bantlara, filme dokunduğumuz gibi dokunamıyorduk; şimdi dijital ortamda gerçekleştirilen ürünlere “film” diyebilir miyiz? Sinema salonsuz ve perdesiz düşünülemezken, küçük bilgisayar ekranlarında film seyretme farklı değil mi? Uzun kuyruklarda, heyecanla bekleyerek alınan biletler aracılığıyla ulaştığımız görüntülerle, internet aracılığıyla eve taşınan ve projeksiyon makinesinin ışığı, gürültüsü olmaksızın izlediğimiz görüntülerin niteliği, etkisi aynı mı? Taşınabilir telefonlarla çekilen kısa, hareketli ve sesli görüntüleri nasıl adlandıracağız? Çekim ve izleme koşullarındaki teknolojik değişimin sinema aygıtının doğasını değiştirmedeğini söyleyebilir miyiz? Yeni medya sanatları denen olguyla sinemanın ilişkisi hangi

boyutlarda ele alınabilir? Seyrettiğimiz ve hepsine film dediğimiz bu görüntüler ve sesler bütününün üretilme koşullarını, siyasal anlamlarını, kültürel niteliklerini, estetik özelliklerini nasıl değerlendireceğiz? Hepsini, yirminci yüzyılın harikalarından biri olan “sinema” ya da “film” ile aynı kefeye mi koyacağız? Bu sorular ilk anda akla geliverenler, yeni sorular ve alt sorularla zenginleşebilecek uzun bir liste yapılabilir. Üstelik bu liste, geçen yüzyılda sinemaya ilişkin olarak sorulan pek çok soruyu da kapsamaz. Malumu ilan olsa bile birkaç örnek verilebilir: Eğlence mi sanat mı? Sanatın yeni tanımları içinde bu soru nasıl yanıtlanabilir? Ayna mı fener mi? Gerçekliğin kopyası mı hakikati arayan bir araç mı? Seyirci haz peşinde pasif bir gözetlemeci midir? Yoksa eleştirel gözle bakıp kendi anlamlarını üretebilir mi? Ya da: Sinema ideolojik bir inşa mıdır? Eğer öyleyse siyasal bir silah olarak kullanılabilir mi? Egemen sinema yaşanan toplumsal gerçekliğin temsili ya da yenidenüretimi midir? Eğer öyleyse kodlar ve uyuşumlar bozularak “karşı sinema” yapmak mümkün müdür? Ya da: Ulusal sinema nedir? Farklı kimliklerin sinemadaki temsil politikaları nasıl işlemektedir? Kadınların, siyahların, eşcinsellerin “kendi” sinemaları mı olmalıdır? Sinema ile ifade özgürlüğü ilişkisinin sınırları nelerdir? *sinecine*, “küresel kültür” tartışmalarının ağırlık kazandığı günümüzde eski ve yeni soruların sorulup yanıtlanabileceği zeminlerden biri olmaya çalışacak.

Bir süreli yayının gerçekten “sürekli” olabilmesi kolay değil; varlığını yeni yazarlar, yeni okurlarla beslemesi ve gelişmesi gerekiyor. En az süreklilik kadar itibar da önemli. *sinecine* hakemli bir dergi. İtibar kazanabilir ve sürekliliğini sağlayabilirse bunu yayımladığı yazıların niteliğine borçlu olacağı için, yazarlara olduğu kadar hakemlere de bu açıdan sorumluluk düşüyor. *sinecine*'nin uluslararası nitelikte bir sinema dergisi olma hedefi, olumlu bir başlangıç. Bundan sonra her şey düşünenlere, sorup araştıranlara ve yazarlara kalıyor.